

Side 1 af 6

Notat om borgernes retsbeskyttelse i forhold til Cityringen i det nuværende system og i relation til Borgerrådgiveren

03-07-09

Journalnr.

På baggrund af et medlemsforslag om oprettelse af en ombudsmandslignende institution i forbindelse med Cityringen fremsat i Borgerrepræsentationen af SF har Økonomiforvaltningen bedt Borgerrådgiveren om at oplyse, hvorledes borgernes rettigheder er beskyttet i forhold til Metro Cityringen i det nuværende system og i relation til Borgerrådgiveren.

Dette notat har henblik herpå.

1. Konklusion

Samlet konkluderes, at Borgerrådgiveren alene kan behandle klager fra borgere og virksomheder vedrørende Cityringen *i det omfang klagen vedrører Københavns Kommunes sagsbehandling, personalets optræden eller praktiske opgavevaretagelse*, dvs. forhold som efter Borgerrådgiverens almindelige kompetenceafgrænsning falder ind under Borgerrådgiverens virksomhed, mens Borgerrådgiveren ikke kan behandle klager vedrørende Metroselskabet I/S, Frederiksberg Kommune eller Transportministeriet.

Det bemærkes, at Folketingets Ombudsmands kompetence som udgangspunkt er bredere end Borgerrådgiverens, idet ombudsmanden i et vist omfang vil kunne tage stilling til klager over Metroselskabet I/S og alle dets interessenter, herunder klager over myndighedernes afgørelser.

I det følgende vil der blive gjort rede for baggrunden for notatets konklusion.

2. Overordnet om Borgerrådgiverens opgaver

Det følger af § 24, stk. 2, i Københavns kommunes styrelsesvedtægt¹, at Borgerrådgiveren skal bistå Borgerrepræsentationen med dennes tilsyns- og kontrolfunktioner i forhold til udvalg, borgmestre og forvaltninger samt varetage nærmere af Borgerrepræsentationen fastsatte opgaver om borgerrådgivning og borgervejledning.

Borgerrådgiverens kompetence er således i det hele afledt og afgrænset af Borgerrepræsentationens kompetence².

¹ Af 12. juni 1997, som senest ændret den 14. juni 2006.

² For en udførlig beskrivelse af Borgerrådgiverens kompetence henvises til beslutningsprotokollen fra Udvalget for Demokrati- og Serviceudviklings møde den 15. september 2003, DS 42/2003, samt Borgerrepræsentationens møde den 15. januar 2004, BR 586/03.

Overordnet indebærer opgaveafgrænsningen, at Borgerrådgiveren kan behandle klager over Københavns Kommunes sagsbehandling, personalets optræden og udførelsen af de praktiske opgaver.

Borgerrådgiveren kan ikke behandle klager over kommunens afgørelser, det politisk vedtagne serviceniveau eller forhold som falder ind under andre klageinstansers kompetence.

For at beskrive Borgerrådgiverens kompetence i relation til Cityringen er det nødvendigt at se på den retlige status af de myndigheder/selskaber, som varetager opgaver i forhold til Cityringen.

3. Kort om de involverede myndigheder/selskaber

Der er i lov nr. 552 af 6. juni 2007 om en Cityring fastsat regler om bl.a. projektering, anlæg og drift af Cityringen.

Af lovens § 2 fremgår, at Metroselskabet I/S forestår projektering, anlæg og drift af en Cityring, mens det af § 3, stk. 3, fremgår, at Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune i fællesskab forestår udarbejdelse af VVM-redegørelse, herunder høring og eventuel miljøvurdering, for hele Cityringen.

De to kommuners opgaver er endvidere bl.a. beskrevet i § 4, stk. 1, hvorefter Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune forelægger en koordineret indstilling om godkendelse af anlægget for transport- og energiministeren (nu transportministeren).

Involveret i Cityringen er således Transportministeriet, Københavns og Frederiksberg Kommuner samt Metroselskabet I/S.

Oprettelsen af Metroselskabet I/S er sket med hjemmel i lov nr. 551 af 6. juni 2007 om Metroselskabet I/S og Arealudviklingsselskabet I/S³.

Ifølge lovens § 1, stk. 1, kan transport- og energiministeren, Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune oprette et interessentskab ved navn Metroselskabet I/S med følgende ejerfordeling: 1) Københavns Kommune ejer 50 pct., 2) transport- og energiministeren ejer 41,7 pct., og 3) Frederiksberg Kommune ejer 8,3 pct.

Det fremgår af § 9, stk. 1 og 2, at Metroselskabet I/S ledes af en bestyrelse på 9 medlemmer, hvoraf Københavns Kommune udpeger 3 bestyrelsesmedlemmer, Frederiksberg Kommune udpeger 1

³ Som senest ændret ved lovbekendtgørelse nr. 170 af 24. februar 2009.

Side 3 af 6

bestyrelsesmedlem samt 1 suppleant til bestyrelsen, mens transport- og energiministeren udpeger 3 bestyrelsesmedlemmer. Medarbejderne i Metroselskabet I/S vælger 2 bestyrelsesmedlemmer

Det fremgår af lovens § 8, stk. 3, at Metroselskabet I/S skal drives på et forretningsmæssigt grundlag, og ifølge bestemmelserne i § 11 og 12 gælder bl.a. aktieselskabslovens regler om anmeldelse, registrering og gebyr samt offentliggørelse m.v. i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen samt en del af årsregnskabslovens regler, herunder bestemmelserne, der gælder for statslige aktieselskaber, for Metroselskabet I/S.

Af Hans Gammeltoft-Hansen m.fl., Forvaltningsret, 2. udgave, 2002, s. 99, fremgår blandt andet følgende:

”En institution der er organiseret på privatretligt grundlag (som A/S, I/S eller lignende) er *ikke* en del af den offentlige forvaltning selvom det måtte være forvaltningsmyndigheder der ejer eller har bestemmende indflydelse på institutionen, og selv om institutionen i visse tilfælde tillige er oprettet ved lov. I sidstnævnte tilfælde bestemmer loven netop at institutionen skal oprettes i selskabsform.”

Metroselskabet I/S er således ikke en del af den offentlige forvaltning⁴, men en privatretligt organiseret enhed, hvis virksomhed drives på forretningsmæssigt grundlag og delvist er reguleret i selskabsretlige regler.

Det er dog i lovens § 14 bestemt, at lov om offentlighed i forvaltningen, forvaltningsloven og lov om Folketingets Ombudsmand gælder for Metroselskabet I/S.

4. Borgerrådgiverens kompetence

I forhold til Borgerrådgiverens kompetence må der skelnes mellem, hvilken myndighed/selskab en given klage vedrører.

A. Klager vedrørende Metroselskabet I/S

Som det fremgår ovenfor, er Metroselskabet I/S en privatretligt organiseret enhed, hvis virksomhed drives i overensstemmelse med almindelige selskabsretlige regler.

Af samme årsag er selskabet ikke omfattet af Københavns Kommunes (Borgerrepræsentationens) almindelige pligtmæssige tilsyn og kontrol efter

⁴ Tilsvarende gjaldt for Ørestadsselskabet I/S, som Metroselskabet I/S delvist har afløst, jf. FOB 1995, s. 132 ff.

Side 4 af 6
almindelige kommunale styrelsesretlige regler.

Borgerrådgiveren har derfor ikke kompetence til at behandle klager over sagsbehandling mv. i Metroselskabet I/S.

B. Klager vedrørende Frederiksberg Kommune og Transport-ministeriet

Som nævnt ovenfor kan Borgerrådgiveren behandle klager over Københavns Kommunes sagsbehandling, personalets optræden og udførelsen af de praktiske opgaver.

Heraf følger modsætningsvist, at klager over Frederiksberg Kommunes sagsbehandling, denne kommunes personale eller praktiske opgaveudførelse falder uden for Borgerrådgiverens kompetence.

Dette gælder, uanset at aktiviteterne er udført i forbindelse med Cityringen.

Tilsvarende har Borgerrådgiveren ingen kompetence i relation til klager over Transportministeriet.

C. Klager vedrørende Københavns Kommune

Der er ovenfor gjort rede for, at Borgerrådgiveren ikke kan behandle klager over Metroselskabet I/S' sagsbehandling, personale eller praktiske opgaveudførelse.

Det fremgår endvidere, at Borgerrådgiveren kan behandle klager over Københavns Kommunes sagsbehandling, personalets optræden og udførelsen af de praktiske opgaver.

Den omstændighed, at en klage udspringer af forhold vedrørende Cityringen udelukker ikke i sig selv, at Borgerrådgiveren har kompetence til at behandle den.

Borgerrådgiveren kan således behandle klager fra borgere og virksomheder vedrørende Cityringen i det omfang klagen vedrører Københavns Kommunes sagsbehandling, personalets optræden eller praktiske opgavevaretagelse, som er afledt af Cityringen, dvs. forhold som efter Borgerrådgiverens almindelige kompetenceafgrænsning falder ind under Borgerrådgiverens virksomhed.

Borgerrådgiveren vil således f.eks. kunne behandle klager over den praktiske opgavevaretagelse i forbindelse med fremføring af afløbsledninger til tilslutningspunkter.

Side 5 af 6

Tilsvarende gælder i forhold til den praktiske varetagelse af andre opgaver med tilknytning til etablering af Cityringen, som selvstændigt påhviler Københavns Kommune – f.eks. hvis kommunen som vejmyndighed efter lov om offentlige veje etablerer en ny kommunevej til imødegåelse af øget trafikbelastning på det eksisterende vejnet som følge af Cityringen, eller hvis en borger klager over kommunens manglende renholdelse af en kommunevej i forbindelse med udgravning og borttransport af jord fra et af Metroselskabets anlægsarbejder.

Det må imidlertid bemærkes, at det vil være en mindre del af de forhold, der vedrører/udspringer af Cityringen, som ad denne vej vil kunne behandles af Borgerrådgiveren.

5. Kort om Folketingets Ombudsmands kompetence

Det fremgår af Økonomiforvaltningens henvendelse til Borgerrådgiveren, at forvaltningen har taget kontakt til Folketingets Ombudsmand.

For fuldstændighedens skyld vil der dog i det følgende blive redegjort kort for Ombudsmandens kompetence i relation til Cityringen.

Ombudsmandens kompetence er fastlagt i kapitel 2 i lov om Folketingets Ombudsmand⁵, og omfatter alle dele af den offentlige forvaltning, jf. § 7, stk. 1.

Ved § 14 i lov om Metroselskabet I/S og Arealudviklingsselskabet I/S er Folketingets Ombudsmand gjort kompetent i forhold til Metroselskabet I/S.

I modsætning til Borgerrådgiveren omfatter ombudsmandens kompetence endvidere alle interessenter i selskabet, idet såvel Transportministeriet som Københavns- og Frederiksberg Kommuner henhører under den offentlige forvaltning efter § 7, stk. 1, i lov om Folketingets Ombudsmand.

Endvidere er ombudsmandens kompetence ikke (som Borgerrådgiverens kompetence) begrænset til at omfatte sagsbehandling, personalets optræden og udførelsen af praktiske opgaver.

Dette indebærer bl.a., at ombudsmanden i modsætning til Borgerrådgiveren kan tage stilling til myndighedsafgørelser, der træffes i forbindelse med Cityringen.

Uanset om Ombudsmandens kompetence i forhold til Cityringen måtte være begrænset i sammenligning med Ombudsmandens kompetence i forhold til offentligretlige myndigheder i øvrigt, vil Ombudsmandens kompetence i

⁵ Lov nr. 473 af 12. juni 1996, som senest ændret ved lov nr. 502 af 12. juni 2009.

Side 6 af 6

forholdt til Cityringen således som udgangspunkt være bredere end Borgerrådgiverens.

For en nærmere beskrivelse af ombudsmandens kompetence henvises til den juridiske litteratur⁶.

⁶ Se f.eks. Ombudsmandsloven med kommentarer af Jon Andersen, Kaj Larsen og Karsten Loiborg, s. 19ff.